

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm III. Ex insinuatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

babuliter idignoret, debet tamen, petita restitutione in integrum, rescindi.
 9. *Si impedimentum perpetuum, aut diu sit duraturum, nec causa differri queat, mittendus est Procurator.*

NOTANDVM Vn. Infirmate graui detentus, habet iustam causam non veniendi ad iudicium: Neque tenetur Procuratorem mittere, si causa grauis seu ardua sit. Vide l. 2. §. 1. ff. si quis cautionibus, & l. quæsitum, Co. ff. de re iudic. Innocent, hic n. 1.

Quæstio est: An mero iure valida sit sententia contra absentem, veluti contumacem lata, si iustum non veniendi impedimentum habuit. Respondeo, cum Gl. margin. in cit. l. quæsitum, Abbate hic n. 4. Vel Iudici constat seu probata est iusta absentie causa, tum ipso iure irrita est sententia, cit. l. quæsitum. Vel non constat Iudici de impedimento, sed probabiliter ignorat: tum valet sententia condemnatoria, debet tamen, petita restitutione in integrum, rescindi, argum. c. ex literis, de in integr. restitutione,

3. Cæterum, si impedimentum perpetuum sit, aut diu duraturum, & causa differri nequeat, tunc impeditus procuratorem mittere debet, uti docet Gl. in c. cum delicti, 6. de dolo & contumacia, Bartol. in l. 1. ff. de diuers. & temporal. præscript. Abb. hic n. 7.

CAPITVLVM III,

Ex insinuatione.

PARAPHRASIS,

Cum inter Archidiaconum Sagiensem & Magistrum Gasparem controuersia super præbenda mota esset, Archidiaconus presentibus duobus clericis Procuratori suo inhibuit, ne mandato, seu instrumento suo procuratorio uteretur: Sed ipse, spreta ea inhibitione seu reuocatione, nihilominus litigauit, & contra se latam

sententiam reportauit. Accidit autem, ut vnus ex duobus clericis, qui de reuocatione ista testari deberet, vitâ excederet. Hoc in casu mandat Clemens III. ut recepto iuramento tum à clerico superstitite, tum ab ipso Archidiacono, præbenda illa, non obstante sententia prius lata, eidem restituatur, dummodò canonicum aliud non obset impedimentum: Facta autè restitutione, si idem Archidiaconus institutione suam probauerit, tunc eam rata permanere, remota appellatione, debet,

SUMMARIVM,

1. Procurator, etiam per instrumentum institutus, solis verbis seu scriptura reuocari potest: reuocatio autem si facta negetur à Procuratore, per duos testes probari debet.
2. Vnus testis facit semiplenam probationem, ita ut in causa non criminali, nec famosa, aut valde ardua iuramentum quandoque deferri possit ad integra probationis complementum.
3. Spoliatus à Iudice per sententiam nullam, potest petere restitutionem; restituenda etiam est ei possessio, antequam de proprietate rei cognoscatur.
4. Restitui tamen non debet, si obset canonicum impedimentum.
5. Si possessori restitit in commune, tenetur ostendere titulum possessionis sue.
6. Literas papales impetrans ad beneficium, tanquam de iure vacans, quod non factò possidetur, debet ostendere nullitatem.

NOTANDVM I. Procurator, etsi per literas seu instrumentum constitutus sit, potest solis verbis, sine scriptura reuocari. Necessè tamen est, ut reuocatio probetur, v. g. per duos testes, si eam factam esse Procurator neget.

NOTANDVM II. Vnus testis in iudicio facit probationem semiplenam; adeò ut in causa non criminali, nec famosa, aut valde ardua, iuramentum à Iudice quandoque

que deferri possit ad integræ probationis complementum. Ita habetur in hoc c. & consentit l. in bonæ fidei, 3. in. Gl. C. de rebus creditis, Gl. in c. vlt. ver. à te. de iure iur. & dixi lib. 4. Th. mor. tr. 3. c. 5. n. 3.

3 NOTANDVM III. Spoliatus à Iudice per sententiam nullam, potest petere restitutionem, ita vt prius de proprietate non cognoscatur, quàm possessio ei restituta sit, vt etiam dixi c. causa, 22. not. 2. de offic. delegati. Si tamen Iudex probabili errore ductus est, vt quia nesciuit, Procuratorem reuocatum fuisse, tunc agi non potest contra eum interdicto vnde vi; cum iniuriam non intulerit; sed per viam nullitatis, vt Iudex ex officio, declarata sententiâ nullâ, restitutionem faciat. Qui videtur esse casus huius c. & docet Innocent. hic n. 2. Abb. n. 4.

4 NOTANDVM IV. Spoliatus restitui non debet, si canonicum obtet impedimentum. Et Gl. quidem hoc ver. quatuor affert exceptiones, quæ spoliato restitutionem petenti obijci possint: I. Quod excommunicatus sit, ac nondum absolutus. II. Quod pactus sit de restitutione non petenda. III. Quod contra ipsum spoliatum sententia lata sit super proprietate. Nam agenti possessorio iudicio obstat exceptio notorij defectus proprietatis, sicuti dixi lib. 5. Theol. mor. tr. 10. p. 4. c. 7. n. 10. IV. Quod sententiam Iudicis, ob quam possessione deiectus fuit, cum nullitatis arguere posset, ratam haberit.

5 NOTANDVM V. Si ius commune resistat possessori (vt in casu huius c. quod Archidiaconus aliam insuper præbendam incompatibilem habeat) tum tenetur ostendere titulum possessionis suæ, vt dixi in c. 3. not. 2. de offic. Ordin. in 6. & tradit Gl. hic ver. probare. Veruntamen etiam in causa beneficiaria, spoliatus possessione prius restitui debet, quàm titulum institutionis suæ exhibere, aut probare teneatur, sicuti aperte colligitur ex hoc c. & contra multos docet Abb. in c. in literis, n. 12. & seqq. de restit. Spoliatorum. Dummodò notorium non sit, titulum seu ius beneficij nullum cōpetere, vt supra dixi not. 4.

Corollarum. Si quis literas Papal. impetrat ad beneficium, tanquam de iure vacet, quod de facto possidetur, debet ostendere nullitatem; cum alioquin præsumptio sit pro possessore, l. vlt. C. de rei vindicatione. Ita Abb. hic n. 9.

CAPITVLVM IV.

In nostra.

PARAPHRASIS.

In criminali aliqua causa, quæ erat inter Tullensem Episcopum, & Decanum, Episcopus duos Presbyteros Procuratores destinauit ad Sedem Apostolicam; sed paulò post de fide illorum dubitans, mandatum procuratorium ab eisdem reuocauit. Sed illi nihilominus, tametsi literas mandati reuocatorias recepissent, in iudicium ingressi vnâ cum aduersario literas Apostolicas ad Iudices delegatos impetrarunt. Coram his Episcopus excipiens, inducias sibi dari postulauit ad probandum, quod falsi Procuratores fuerint. Sed Iudices exceptione ipsa tanquam inutili reiecta, dilationem concedere recusarunt; quare Episcopus ad Sedem Apostolicam appellauit. Verùm ea non obstante, Iudices lite non contestata, ac iuris ordine prætermisso, testes contra Episcopum receperunt, eumque à Tullensi Ecclesia remouerunt. Mirabilia hæc visa sunt Innocent. III. Sed vera esse credidit, quia viri Religiosi, prouidi, honesti, cum iuramento de ijs testati fuerunt. Quamobrè idem Innocentius processum Iudicum illorū irritandum, seu potius irritum esse iudicauit: propterea quod falsi Procuratoris exceptio non solum ante, sed etiam post latam sententiam obijci possit; ita vt iudicium, seu acta iudicij nullius momenti sint, si talis exceptio probata fuerit.

FFFFF

SVM-